

การสืบทอดพระพุทธศาสนาโดยการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

The Buddhism Inheritance of Wat Thong Noppakhun in Phetchaburi Province by Using Local Capital Network Management with Religious Principle

พระครูโกศลวัชรธรรม (จิตติพร จิตตสัวโร)^{1*} เฉลียว บุรีภักดี¹ สมนึก ชูปานกลีบ¹ และสุมาลี พงศ์ติยะไพบูลย์¹
PhrakhrueKosolwatcharathum^{1*}, ChaleawBuripukdee¹, Somnuk Chupankleab¹ and Sumalee Pongtiyapaiboon¹

¹สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000

¹Development Strategy, Faculty of Humanities and Social Sciences of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Phetchaburi 76000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: Wattongtp@hotmail.com

Received 10 May 2020, Revised: 23 July 2020, Accepted: 6 August 2020

บทคัดย่อ

ยุทธศาสตร์การบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรมเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรีมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างเครือข่ายทุนในพื้นที่ที่ได้รับการบริหารแบบหลักศาสนธรรมที่มีผลต่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาในวัดทองนพคุณ 2) ศึกษาผลของเครือข่ายทุนในพื้นที่ที่มีผลต่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาในวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างได้แก่เครือข่ายทุนในพื้นที่จำนวน 13 เครือข่าย รวม 65 คน และกลุ่มพุทธบริษัท 4 ที่มาร่วมกิจกรรมของวัดอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งสิ้น 200 คน แผนแบบการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ 1) การสร้างเครือข่ายทุนในพื้นที่ 2) ขั้นตอนการทดลองการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม และ 3) การประยุกต์เครือข่ายทุนในพื้นที่เพื่อสร้างระบบการจัดการกิจกรรมของวัด การเก็บข้อมูลมีทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไคสแควร์ และสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า 1) เครือข่ายทุนในพื้นที่โดยใช้หลักศาสนธรรม ที่มีผลต่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาในวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวนเครือข่ายที่เข้มแข็งมีจำนวนทั้งสิ้น 13 เครือข่าย ประกอบด้วย (1) สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น (2) คณะพระสังฆาธิการ (3) องค์การปกครองท้องถิ่น (4) อสม. (5) คณะสมาชิกของเครือข่ายครูและนักเรียนในวัดทองนพคุณ (6) สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเพชรบุรี (7) ชมรมผู้สูงอายุในชุมชน (8) ภูมิปัญญาท้องถิ่น (9) กลุ่มส่งเสริมอาชีพ (10) กลุ่มประชาสัมพันธ์ (11) กลุ่มสนับสนุนด้านกิจกรรมของวัด (12) เครือข่ายศาสนา (13) หน่วยรักษาความปลอดภัย ทั้ง 13 ภาคีนี้ทำงานได้อย่างสอดคล้องประสานกันโดยยึดหลักศาสนธรรม คือ (1) ยึดหลักธรรมเป็นที่ตั้ง (2) มีการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ (3) การปฏิบัติตนอันสมควรต่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ (4) มีความมุ่งมั่นในการทำกิจกรรมต่างๆ ของวัดอย่างเต็มกำลังความสามารถ จ) มีหลักการในการโน้มน้าวให้บุคคลอื่นๆ ได้มีส่วนร่วมสืบทอดพระพุทธศาสนา 2) การสืบทอดพระพุทธศาสนา มีการเปลี่ยนใน 2 มิติ คือ (1) มิติเชิงปริมาณ จำนวนพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ที่มาร่วมกิจกรรมของวัดเพิ่มขึ้น ร้อยละ 80 จำนวนที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ สมาชิกของเครือข่ายต่างๆ (2) มิติเชิงคุณภาพ พฤติกรรมของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมของวัด ในกลุ่มบุคคลทั่วไปปฏิบัติตนอยู่ในหลักศีลธรรมของคฤหัสถ์สูงขึ้น กลุ่มอุบาสก อุบาสิกา สามารถยกระดับจิตใจของตนไปสู่ความสงบสุขแห่งธรรมมากขึ้น และในกลุ่มของพระภิกษุสามเณร สามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สาธุชน มีความรู้หลักธรรม ปฏิบัติตนสมควรแก่เพศ สมณ และสามารถนำไปถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว

คำสำคัญ : การสืบทอดพระพุทธศาสนา เครือข่ายทุนในพื้นที่ หลักศาสนธรรม

Abstract

The objectives of the study on strategy for Buddhism inheritance of Wat Thong Noppakhun, Phetchaburi Province by using local capital network management with religious principle were to: 1) create local capital network management by applying religious principle affecting Buddhism inheritance of Wat Thong Noppakhun, Phetchaburi Province, and 2) study the results of local capital network affecting Buddhism inheritance of Wat Thong Noppakhun. The research samples consisted of 65 persons from 13 local capital networks and 200 Buddhists usually joining Wat's activities. The research design "Research and Development: R&D" was employed in this study consisting of 3 steps as follows: 1) creation of local capital network, 2) trying out local capital network management by using religious principle, and 3) application of local capital network to create Wat's activity management system. The qualitative and quantitative data were collected. The qualitative data were analyzed by using a triangulation technique. The quantitative data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, Chi-square, and t-test.

The research results revealed that: 1) There were 13 strong local capital networks using religious principle affecting Buddhism inheritance of Wat Thong Noppakhun, Phetchaburi Province as follows: (1) local higher educational institutes, (2) Sangha administrators, (3) local administrative organizations, (4) village health volunteers, (5) teacher and student network members in Wat Thong Noppakhun, (6) Provincial Office of Buddhism, (7) the senior citizen clubs in communities, (8) local wisdom experts, (9) occupational promotion groups, (10) public relation groups, (11) Wat's activity promotion groups, (12) religious networks, and (13) security guard units. These 13 parties worked in coordination with each other by focusing on religious principle consisting of: (1) Dhamma oriented (Dhammadhipateyyo), (2) having a regular meeting (Aparihaniadhammo), (3) behaving oneself proper to Buddhism inheritance regularly, (Wattasampanno), (4) having strong commitment on doing Wat's activities with all ability (Iddhipadadhammo), and 5) having principles on persuading other people to participate in Buddhism inheritance (Sangahawatthudhammo). 2) There were the changes on Buddhism inheritance in 2 dimensions as follows: (1) on quantitative dimension, the number of monks, novices, male Buddhists, and female Buddhists joining Wat's activities increased for 80%, members of various networks increasing the most, and (2) on qualitative dimension, for the behavior of people joining Wat's activities, it was found that the people in the group of general ones behaved themselves higher in the layman's morality principles, that the male and female Buddhists could raise their mental level leading to the higher peacefulness in Dhamma, and that the monks and the novices behaved themselves to be a good model for general people, had got knowledge on Dhamma, behaved themselves in the proper manner of monkhood, and could instruct other people with accuracy and proficiency.

Keywords : Buddhism inheritance, local capital network, religious principle

บทนำ

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นเจ้าของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี การดำเนินการตามบทบาทของการเป็นผู้นำองค์กรวัด จึงเห็นว่าบทบาทด้านการสืบทอดพระพุทธศาสนาเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่ง การไม่ดำเนินตามทางที่พระพุทธองค์ได้ทรงสอนไว้ ไม่ประพฤติปฏิบัติตามนั้นเป็นอย่างไร เช่น เวลามาวัด มาบวชก็ดี หรือมาทำบุญตักบาตรก็ดี มาโดยไม่สนใจจะศึกษาพระธรรมคำสอน ไม่รู้ว่า สิ่งต่างๆ ที่พระพุทธองค์ สั่งสอนให้กระทำกันนั้น มีอะไรบ้าง เป็นเหมือนกับคนหูหนวก ตาบอด ไม่รู้จักเรื่องผิดถูก ดี ชั่ว ไม่รู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การประพฤติปฏิบัติธรรมตามพระพุทธศาสนาก็เป็นไปแบบลุ่มๆ ดอนๆ เป็นไปแบบผิดๆ ถูกๆ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หลักธรรมที่พระพุทธองค์ได้ทรงสั่งสอนไว้ แต่เป็นไปในลักษณะของความมกมาย มีความคิดของลัทธิอื่น ปะปนกับคำสอนของพระพุทธศาสนา จนกระทั่งไม่รู้ว่ามีพระพุทธศาสนาที่สอนอะไร อย่างที่เราเห็นกันอยู่ทุกวันนี้ด้วยความยึดมั่นนี้ผู้วิจัยจึงมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาโดยผ่านกระบวนการวิจัยโดยมีเป้าหมายหลักคือเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนา และจากการที่ผู้วิจัยได้มีประสบการณ์เป็นเจ้าของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี มาเป็นเวลากว่า 20 ปีเศษ

การได้คลุกคลีกับประชาชนในชุมชนรอบวัด โดยผ่านการได้รับกิจนิมนต์ในโอกาสต่างๆ การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการปฏิบัติกิจทางศาสนา ด้วยกิจกรรมต่างๆ ของวัด ทำให้ผู้วิจัยต้องศึกษาเพื่อหาข้อความรู้ที่จะนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนบริบทวัดทองนพคุณ เพื่อให้การดำรงตนของสมาชิกในชุมชนอยู่ในหลักการของพระพุทธศาสนา

หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาที่แท้จริงนั้น ท่านสอนในเรื่องหลักกรรม คือ ดี ชั่ว สุข ทุกข์นั้นอยู่ที่การกระทำ กรรมคือการกระทำ กรรมมี 3 อย่าง คือ กายกรรม วชิกรรม มโนกรรม กรรมทางกาย เรียกว่า กายกรรม ทางวาจา เรียกว่า วชิกรรม ทางจิตใจ ทางความคิดอ่าน คือ มโนกรรม เมื่อทำไปแล้ว ซึ่งทำได้ 2 ทาง คือ ทำดีหรือทำชั่ว คิดดี คิดชั่ว พูดดีหรือพูดไม่ดี เมื่อทำไปแล้ว ผลก็จะต้องตามมา คือ ผลดี หรือผลไม่ดี ผลดี คือความสุข ความเจริญรุ่งเรือง ผลไม่ดี คือความทุกข์ ความหายนะนี่คือ หลักของพระพุทธศาสนา[1]

ดังนั้น พวกเราชาวพุทธทั้งหลาย ผู้มีความศรัทธาเลื่อมใส ผู้เห็นคุณค่าอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธศาสนา ขอให้เรายึดแนวทางที่พระพุทธองค์ได้ทรงให้กับพวกเราไว้ให้สืบทอด ถ่ายทอดมรดกอันล้ำค่าอันนี้ ด้วยการศึกษ ปฏิบัติ บรรลุธรรมแล้วจึงค่อยนำไปเผยแผ่ ถ้าเราสามารถประพฤติปฏิบัติได้อย่างนี้ได้แล้ว พระพุทธศาสนาก็จะอยู่กับโลกของเราไปอีกยาวนาน แต่ถ้าเราไม่ประพฤติปฏิบัติตามศาสนาของเรา ก็จะค่อยหายไป ในที่สุดก็จะไม่มีศาสนาเหลืออยู่ในโลกนี้อีกต่อไป จึงขอให้ท่านทั้งหลายที่ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท พยายามชวนขวยศึกษาและประพฤติปฏิบัติเพื่อให้บรรลุธรรม แล้วจึงนำไปเผยแผ่ เพื่อความสุข ความเจริญ แก่สังคมโลกต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างเครือข่ายทุนในพื้นที่ที่ได้รับการบริหารแบบหลักศาสนธรรม ที่มีผลต่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาในวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
2. ศึกษาผลของเครือข่ายทุนในพื้นที่ที่เอื้อต่อการสืบทอดพระพุทธศาสนา ในวัดทองนพคุณอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายทุนในพื้นที่ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้กระบวนการทั้งการวิจัยเชิงสำรวจคือมีการสำรวจความต้องการใน การพัฒนาตนเองของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี และศึกษาสำรวจปัจจัยเกื้อหนุนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี โดยผ่านเครือข่ายทุนในพื้นที่จากองค์กรต่างๆ 13 เครือข่าย คือ 1) สถาบันอุดมศึกษา ในท้องถิ่น 2) คณะพระสังฆาธิการ 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) อสม. 5) คณะสมาชิกของเครือข่ายและนักเรียนในวัดทองนพคุณ 6) สำนักงานพระพุทธศาสนา 7) ชมรมผู้สูงอายุในชุมชน 8) ภูมิปัญญาท้องถิ่น 9) กลุ่มส่งเสริมอาชีพ 10) กลุ่มประชาสัมพันธ์ 11) กลุ่มสนับสนุนด้านกิจกรรมของวัด 12) เครือข่ายศาสนา และ 13) หน่วยรักษาความปลอดภัย จากนั้นรวบรวมองค์ความรู้เหล่านี้มาจัดตั้งในรูปแบบคณะกรรมการเครือข่าย แบ่งบทบาทหน้าที่กัน ประชุมระดมสมองวางแผนร่วมกันพัฒนานักเรียนในวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ตลอดในระยะเวลา 4 ภาคเรียน (2 ปี) ขั้นนี้คือขั้นพัฒนาเครือข่าย [2]

ระยะที่ 2 พัฒนากิจกรรมในวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ในขั้นตอนนี้เป็นการระดมสมองของสมาชิกเครือข่ายทุนในพื้นที่เพื่อกำหนดกิจกรรมของวัดในโอกาสต่างๆ ตลอด 1 ปีของการดำเนินการวิจัย ในช่วงระยะเวลาระหว่างเดือนธันวาคม 2560 ถึงเดือนมิถุนายน 2562

ระยะที่ 3 ทดลองตามกิจกรรมของวัดที่เครือข่ายร่วมกันกำหนดขึ้น ในขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยผู้วิจัยนำกิจกรรมของวัดมาเป็นตัวแปรหลักในการสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย และเพื่อให้เครือข่ายเป็นพลังขับเคลื่อนร่วมกับพุทธบริษัท 4 ที่เข้าร่วมกิจกรรมของวัดเพื่อให้เกิดการสืบทอดพระพุทธศาสนา โดยใช้แผนแบบในการทดลองคือ การประเมินความ

เข้มแข็งของเครือข่ายและการสืบทอดพระพุทธบริษัท 4 ในระยะก่อนการมีเครือข่าย ระหว่างการดำเนินงานของเครือข่าย จนสิ้นสุดระยะเวลาในการทำวิจัย

สรุปผลการวิจัย

พุทธบริษัททั้ง 4 ภายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้ทดลองใช้ยุทธศาสตร์การสืบทอดพระพุทธศาสนา โดยการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อชักนำคุณค่าแห่งการสืบทอด การรักษา และการพัฒนาจิตใจ โดยมีวัดทองนพคุณเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง ทั้งนี้เมื่อได้ทดลองยุทธศาสตร์ ได้ได้รับความร่วมมือหรือความสามัคคี อีกทั้งยังเกิดความร่วมมือร่วมใจจากหลายฝ่ายด้วยกัน ไม่ว่าจะจากทางเยาวชน ผู้ปกครอง รวมถึงพระภิกษุ สามเณรเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมจากการพัฒนาเครือข่ายภายในวัดทองนพคุณ ผลจากแรงกายแรงใจในการพัฒนาครั้งนี้ส่งผลให้เกิดเครือข่ายของวัดทองนพคุณ ดังต่อไปนี้ 1) เครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2) เครือข่ายคณะพระสังฆาธิการ 3) เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) เครือข่าย อสม. 5) เครือข่ายครูและพุทธบริษัททั้ง 4 6) เครือข่ายศาสนา 7) เครือข่ายสำนักพระพุทธศาสนา 8) เครือข่ายรักษาความปลอดภัย 9) เครือข่ายชมรมผู้สูงอายุ 10) เครือข่ายประชาสัมพันธ์ 11) เครือข่ายภูมิปัญญาท้องถิ่น 12) เครือข่ายกลุ่มสนับสนุนกิจกรรมของวัด 13) เครือข่ายกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ทุกเครือข่ายมีการเติบโตและเข้มแข็งมากขึ้น โดยลำดับ การทดลองบริหาร โดยใช้ยุทธศาสตร์การสืบทอดพระพุทธศาสนาโดยการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ดังนี้

1. ทุนด้านทรัพยากรมนุษย์ มีพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา พร้อมด้วยคณะครูและนักเรียนซึ่งอยู่ในบริเวณโดยรอบของวัดทองนพคุณ ที่มีส่วนร่วมในทำกิจกรรมการสืบทอดพระพุทธศาสนา ของวัดทองนพคุณ ได้ผลมากยิ่งขึ้น ภิกษุสามเณร มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนและรักษาพระธรรมวินัยในพระพุทธศาสนาแก่ญาติโยม อุบาสก อุบาสิกา เป็นศูนย์กลางจิตใจในการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การรักษาศีลในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของวัด โดยมีวัตถุประสงค์เดียวกันคือ ช่วยกันสืบทอดและรักษาวัดทองนพคุณ โดยมีเจ้าอาวาสเป็นผู้นำในการปฏิบัติธรรมต่างๆ จึงเป็นแรงผลักดันให้ชาวบ้านและชุมชนปฏิบัติไปในทางเดียวกันอย่างพร้อมเพรียง

2. ทุนด้านวัฒนธรรม เนื่องด้วยในบริบทโดยรอบของวัดทองนพคุณ มีผู้ที่นับถือสัญชาติไทยซึ่งเป็นชาวไทยพุทธ ไทยทรงดำ ไทยเชื้อสายจีน ได้มาร่วมในการประกอบกิจกรรมกับทางวัดทองนพคุณมาโดยตลอด จึงถือได้ว่าเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมนำสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมของตนเอง มารวมกันหล่อหลอมเป็นหนึ่งเดียว พร้อมกับใช้พื้นที่วัดทองนพคุณในการแสดงออกด้วยการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสื่อให้นักท่องเที่ยวรวมถึงชาวบ้านบริเวณโดยรอบ ได้เห็นการแสดงพื้นบ้าน ประเพณีพื้นบ้าน ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาภายในชุมชน ไม่ว่าจะเป็กิจกรรมทางพระพุทธศาสนา กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านอาชีพโบราณที่สืบทอดกันภายในชุมชนต่างล้วนได้รับการสนับสนุนและแสดงออกผ่านกิจกรรมและพื้นที่ภายในวัดทองนพคุณ

3. ทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ แม่น้ำ แหล่งเพาะปลูก และอาหารอันเกิดจากสภาพแวดล้อมและพื้นที่บริเวณวัดทองนพคุณมีแม่น้ำไหลผ่าน ได้แก่ คลองบางจาก อีกทั้งโดยรอบยังเป็นแหล่งเกษตรกรรม การเพาะปลูกข้าว และน้ำยังอุดมสมบูรณ์ มีพันธุ์พืชผักนานาชนิด ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรล้วนเป็นแหล่งรายได้ของชุมชนในพื้นที่ ทั้งนี้ได้รับการสนับสนุนให้นำมาค้าขายแลกเปลี่ยนภายในตลาดริมน้ำวัดทองนพคุณ วัดจึงเป็นแรงส่งเสริมให้ชาวบ้านมีรายได้มากขึ้นจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ได้เป็นอย่างดี

4. ทุนด้านเทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก มีอุปกรณ์มาตรฐานที่ใช้ในการส่งเสริม การเรียนรู้ การศึกษา มีห้องอบรมสัมมนาที่ประกอบไปด้วย จอภาพระบบคอมพิวเตอร์ ใช้ในงานนำเสนอต่างๆ มีระบบระบายความร้อนที่ประหยัดพลังงาน มีเจ้าหน้าที่ในการนำเสนอ และผลิตสื่อบริการความรู้แก่ชุมชน มีการติดต่อสื่อสารทั้งทาง Facebook และทาง LINE พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์และเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็วมีการติดต่อสื่อสารทั้งทาง Facebook และทาง LINE พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์และเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็วจึงส่งผลให้เกิดความยั่งยืน ทั้งต่อสภาพจิตใจที่รักและศรัทธาในวัด

และกระตุ้นสภาพเศรษฐกิจภายในชุมชน ให้ประชาชนมีรายได้ เมื่อชุมชนแข็งแรงวัดแข็งแรง ก็ส่งผลดีต่อประเทศชาติอันมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาหลักสืบต่อไป

ผลวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรมของเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ
กระบวนการทดลองได้ปฏิบัติต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา มีการวัดและประเมินผลหลังจบกระบวนการตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีเครื่องมือทั้งแบบสอบถาม แบบประเมิน รายงานการประชุม การพัฒนาตามข้อเสนอแนะ นำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ผลเป็นที่น่าพอใจด้วยเกณฑ์การวัดทางสถิติ พบว่าพฤติกรรม กรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม อยู่ในระดับมาก แสดงว่าการใช้ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาครั้งนี้ประสบความสำเร็จ

ผลการประเมินพฤติกรรมกรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ โดยภาพรวม พบว่า

ด้านที่ 1 การใช้หลักธรรมในการบริหาร พฤติกรรมกรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เจ้าอาวาสเป็นผู้ยึดหลักธรรมวินัยในการบริหาร มีระดับการบริหารมากที่สุด ระดับมาก มีดังนี้ เจ้าอาวาสเป็นผู้ใช้เหตุผลในการบริหารเจ้าอาวาสเป็นผู้ยึดหลักความจริงใจในการบริหาร และเจ้าอาวาสเป็นผู้ยึดหลักความถูกต้อง เป็นลำดับสุดท้าย

ด้านที่ 2 การป้องกันความเสื่อมนำไปสู่ความเจริญ พฤติกรรมกรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้เจ้าอาวาสให้ความเคารพต่อผู้อาวุโส อยู่ในลำดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เจ้าอาวาสปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ถูกต้องเจ้าอาวาสหมั่นประชุมร่วมกันในการทำกิจกรรมมีระดับการบริหารมากที่สุดและเจ้าอาวาสไม่เอาเปรียบผู้เข้าร่วมกัน มีระดับการบริหารมากเป็นลำดับสุดท้าย

ด้านที่ 3 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยศีลธรรม พฤติกรรมกรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้เจ้าอาวาสมีภาวะผู้นำในการทำกิจกรรมต่างๆ อยู่ในลำดับมาก รองลงมาได้แก่ เจ้าอาวาสเอาใจใส่ดูแลต่ออภิภุสามเณร เจ้าอาวาสปฏิบัติตนนำเลื่อมใสศรัทธาต่ออุบาสก อุบาสิกา และเจ้าอาวาสปฏิบัติตนนำเลื่อมใสศรัทธาต่ออภิภุ เป็นลำดับสุดท้าย

ด้านที่ 4 การทำงานที่ดี ทำสำเร็จตามวัตถุประสงค์ พฤติกรรมกรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้เจ้าอาวาสมีจิตมุ่งมั่นในการบริหาร อยู่ในลำดับมาก รองลงมาได้แก่เจ้าอาวาสมีการพัฒนาในการบริหาร เจ้าอาวาสมีการคิดวิเคราะห์ไตร่ตรองและเจ้าอาวาสไม่ใช้อารมณ์ในการบริหาร อยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย

ด้านที่ 5 ความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล พฤติกรรมกรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ เจ้าอาวาสเสียสละเพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน อยู่ในลำดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่เจ้าอาวาสวางตนเสมอต้นเสมอปลาย เจ้าอาวาสปฏิบัติเหมาะสมกับหน้าที่และเจ้าอาวาสพูดจาเหมาะสมกับหน้าที่อยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย

อภิปรายผลการวิจัย

การสืบทอดพระพุทธศาสนาโดยการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลัก ศาสนธรรมของวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. เครือข่ายทุนในพื้นที่โดยใช้หลักศาสนธรรม ที่มีผลต่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาในวัดทองนพคุณ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวนเครือข่ายที่เข้มแข็งมีจำนวนทั้งสิ้น 13 เครือข่าย คือ 1) สถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น 2) คณะพระสังฆาธิการ 3) องค์กรปกครองท้องถิ่น 4) อสม. 5) คณะสมาชิกของเครือข่ายครูและนักเรียนในวัดทองนพคุณ 6) สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดเพชรบุรี 7) ชมรมผู้สูงอายุในชุมชน 8) ภูมิปัญญาท้องถิ่น 9) กลุ่มส่งเสริมอาชีพ 10) กลุ่มประชาสัมพันธ์ 11) กลุ่มสนับสนุนด้านกิจกรรมของวัด

12) เครือข่ายศาสนา 13) หน่วยรักษาความปลอดภัย ทั้ง 13 ภาคนี้ทำงานได้อย่างสอดคล้องประสานกัน โดยยึดหลักศาสนธรรม คือ 1) ยึดหลักธรรมเป็นที่ตั้ง 2) มีการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ 3) การปฏิบัติตนอันสมควรต่อการสืบทอดพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ 4) มีความมุ่งมั่นในการทำกิจกรรมต่างๆ ของวัดอย่างเต็มกำลังความสามารถ 5) มีหลักการในการโน้มน้าวให้บุคคลอื่นๆ ได้มีส่วนร่วมสืบทอดพระพุทธศาสนา

ด้านที่ 1 การใช้หลักธรรมในการบริหาร พฤติกรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากผลการประเมินนี้ชี้ให้เห็นว่าหลักธรรมในการบริหารได้รับการยอมรับในระดับมากถึงมากที่สุด เกิดจากที่ผ่านมา เจ้าอาวาสได้ใช้ความเมตตาความรักใคร่ ประารถนจะทำให้ผู้อื่นมีความสุข มีความคิดช่วยเหลือ การให้กำลังใจ การแสดงความยินดี การวางตัวเป็นกลาง เรียกได้ว่ามีพรหมวิหารธรรมในการบริหารอย่างแท้จริง ทั้งยังละออคติ คือ การกระทำอันไม่เที่ยงธรรม ไม่มีความลำเอียงเพราะรักใคร่ เพราะโกรธ เพราะเขลา เพราะกลัว มีความกล้าหาญในการใช้หลักธรรมในการบริหารจึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดความสำเร็จชัดเจนจากผลการประเมินโดยรวมสอดคล้องกับวิญญู กิณะเสน และคณะ [3] ศึกษาเรื่องการส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนตามวิถีพุทธของสถาบันทางสังคมในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า สถาบันศาสนามีการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เพื่อให้เยาวชนได้ศึกษาเรียนรู้และปฏิบัติตามและสถาบันการศึกษาควรส่งเสริมให้เยาวชนได้แสดงออกอย่างเต็มที่ในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตที่ดีและสอดคล้องกับ โสภาคูกู้ดอก [4] เรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาเยาวชน : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ภาคที่ 16” พบว่าพระสงฆ์ที่มีการศึกษาทางแผนกธรรมและประสบการณ์ต่างกันมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนด้วยการให้การศึกษาและฝึกอบรมแตกต่างกัน โดยพระสงฆ์ที่มีระดับการศึกษานักธรรมเอกมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนมากกว่านักธรรมตรีและนักธรรมโทและพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ 5-10 ปีและมากกว่า 10 ปีมีบทบาทในการพัฒนาเยาวชนมากกว่าพระสงฆ์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี

ด้านที่ 2 การป้องกันความเลื่อมนำไปสู่ความเจริญ พฤติกรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินนี้ชี้ให้เห็นว่าเจ้าอาวาสคำนึงถึงความสามัคคีโดยใช้เครือข่ายจิตใจ ได้แก่ ทานการให้ การแบ่งปัน ทั้งความรู้ ความคิด สิ่งของ ได้ร่วมประชุมเจรจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน ก่อให้เกิดประโยชน์ในส่วนรวม วางตนเหมาะสมในฐานะของตนเอง จึงเป็นส่วนยกระดับการพัฒนาดีขึ้น จนได้รับผลการประเมินที่ดีถึงดีมาก สอดคล้องกับพระมหาประยุทธ์ปยุตโต [5] ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “พระพุทธศาสนากับสังคมไทยปัจจุบัน” ว่าสถาบันศาสนาเช่นวัดและคณะสงฆ์ควรทำหน้าที่อย่างจริงจังในการส่งเสริมศีลธรรมจรรยาแก่คนในชุมชนด้วยการอบรมสั่งสอนโดยตรงหรือจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์หรือวันพระหรือยุวพุทธิกสมาคมหรือสมาคมทางศาสนาอื่นๆ เพื่ออบรมให้ความรู้ทางศาสนาโดยสม่ำเสมอและทั่วถึงรวมทั้งส่งเสริมชักชวนให้บิดามารดาผู้ปกครองทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กในการปฏิบัติกิจทางศาสนาตามโอกาสอันควรพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิถีชีวิตของคนไทยเป็นแหล่งที่มาของวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและค่านิยมต่างๆ ในปัจจุบันสถาบันศาสนาได้ให้การสนับสนุนด้านการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน ในชนบทที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการบวชเรียนเป็นการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสแล้วการฝึกอบรมตามหลักพุทธศาสนาแก่พระสงฆ์สามเณรขณะบวชยังเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้บวชได้เป็นอย่างดี

ด้านที่ 3 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยศีลธรรม พฤติกรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับการประเมินได้ผลจากการบริหารด้วยการปฏิบัติบริหารของเจ้าอาวาส มีการแบ่งปันเพื่อการอนุเคราะห์ สรรพด้วยกาย วาจา ใจ สะอาดเรียบร้อยดีงาม ช่วยระงับความทุกข์ยากเดือดร้อนต่อผู้ใกล้ชิด มีอัธยาศัยซื่อตรงในความสุจริต อีกทั้งยังหมั่นบำเพ็ญเพียรเพื่อจัดหรือทำลายอกุศลกรรม ระงับเสียได้ซึ่งความ โกรธ ไม่เบียดเบียนคนอื่น ออกล้นไม่ปล่อยกาย วาจา ใจ ตามอารมณ์ อีกทั้งยังธำรงรักษาไว้ซึ่งคุณธรรม จึงเรียกได้ว่าปฏิบัติบริหารหน้าที่ด้วยศีลธรรมอย่างครบถ้วน สอดคล้องกับ กิตติ์ ขวัญนาถ[6] วิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาบทบาทการทำงานเป็นเครือข่ายของพระสงฆ์นักพัฒนาในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า 1) พัฒนาการของเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาในจังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนามีพัฒนาการการทำงานก่อตั้งของเครือข่าย 4

ระยะ ดังนี้ ระยะแรก ช่วงก่อนการก่อตั้งเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนา พระสงฆ์นักพัฒนาส่วนใหญ่ทำงานในลักษณะปัจเจก ขาดการสนับสนุนจากองค์กร หรือคณะสงฆ์ปกครอง ขาดความชัดเจนในกระบวนการและประเด็นการทำงาน ขาดการถอดบทเรียนการเรียนรู้ และขาดการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย ระยะที่สอง ช่วงก่อตั้งเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนา มีพัฒนาการ การก่อเกิดเครือข่ายในลักษณะเป็นเครือข่าย วิวัฒนาการ คือ เป็นการถือกำเนิดโดยไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติตั้งแต่แรก และไม่ได้เกิดจากการจัดตั้งโดยตรง แต่มีกระบวนการพัฒนาผสมผสานอยู่ ถูกจุดประกายความคิดจากภายนอก สร้างพันธสัญญาเป็นเครือข่ายช่วยเหลือกัน ระยะที่สาม เป็นช่วงการเติบโตหลังจากการก่อตั้ง มีการดำเนินงาน โดยรูปแบบเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรมเป็นหลัก โดยอาศัยการทำงานของส่วนงานกองเลขาฯ ที่พัฒนาเกิดขึ้น คือ สถาบันโพธิยาลัย และพัฒนาการระยะที่สี่คือ การดำเนินงานพัฒนาการช่วงปัจจุบัน เครือข่ายพระสงฆ์ที่มีความเชื่อและอุดมการณ์เดียวกันในการสร้างชุมชนให้อยู่เย็นเป็นสุข โดยอาศัยหลักพุทธธรรมนำปัญญามาใช้บูรณาการดำเนินงานของเครือข่ายฯ และการดำเนินงานเกิดเป็นรูปธรรม เป็นเชิงประจักษ์มากขึ้น 2) ทักษะของพระสงฆ์ที่มีต่อบทบาทการทำงานของเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนา พบว่า มีทักษะต่อบทบาทการทำงานของเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนา ในด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชนมากที่สุดรองลงมา คือ ด้านการสงเคราะห์ช่วยเหลือ/บรรเทาทุกข์และด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมสวัสดิการชุมชน ตลอดจนด้านการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า พระสงฆ์ที่มีบทบาทต่อการทำงานของเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนามีทักษะต่อบทบาทการทำงานของเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาในระดับมากที่สุด

ด้านที่ 4 การทำงานที่ดี ทำสำเร็จตามวัตถุประสงค์พฤติกรรมกรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับการบริหารได้รับการประเมินมากถึงมากที่สุดจากความอดทนอดกลั้น ความขยันพากเพียร พิจารณาให้เห็นตามข้อเท็จจริง ด้วยปัญญาความรอบรู้ที่หมั่นศึกษาหาความรู้เพื่อเติม มีความโอบอ้อมอารี ไม่ตั่นตั่นมัวเมาในความสำเร็จที่เป็นอยู่ ก่อเริ่มเพิ่มใหม่อยู่เสมอ เป็นผู้ฉลาดในการดูคน สามารถเลือกแต่งตั้งบุคคลให้เหมาะสมกับงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม จนสามารถบริหารได้ตรงกับผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดกิจเมธีดิถีขวิโร (เพื่อนฝูง) [7] ศึกษาการศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนในเขตตำบลดอนมูลอำเภอสูงเม่นจังหวัดแพร่พบว่าพระสงฆ์ที่พึงปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาคติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเยาวชนในเขตพื้นที่คือ 1) การสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังปัญหาระหว่างบ้านโรงเรียนชุมชนและกลุ่มเพื่อนวัยรุ่น ให้ผู้นำชุมชนได้มีบทบาทในการช่วยกันประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอาสาสมัครตำรวจบ้านผู้ปกครองครูอาจารย์และประชาชนในชุมชนช่วยกันเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กวัยรุ่น ไม่ให้เกิดปัญหาภายในชุมชน 2) โรงเรียนควรให้การสนับสนุนพระสงฆ์ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนจริยศึกษาในโรงเรียนอย่างจริงจังและมีระบบระเบียบมากขึ้นและ 3) ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทางจริยธรรมและสอดคล้องกับงานวิจัยของนลินีเรื่องพุทธศัคดี[8] ศึกษารูปแบบและแนวทางการสร้างเครือข่ายและการเป็นหุ้นส่วนทางสังคมระหว่างประเทศขององค์การคนพิการ: กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาและฝึกอบรมคนพิการแห่งเอเชียและแปซิฟิกผลการศึกษาพบว่า องค์การคนพิการแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ 1) องค์การของคนพิการเป็นองค์กรที่คนพิการจัดตั้งขึ้นและเป็นผู้ดำเนินการบริหารจัดการและ 2) องค์การเพื่อคนพิการเป็นองค์กรที่จัดตั้งและบริหารงานโดยคนไม่พิการองค์กรของ/เพื่อคนพิการมีบทบาทด้านฟื้นฟูสมรรถภาพการพิทักษ์สิทธิและการให้โอกาสการสนับสนุนทางสังคมการประสานงานการสร้างเครือข่ายและการสร้างการตระหนักรู้ของสังคม โดยรูปแบบการสร้างเครือข่ายและหุ้นส่วนทางสังคมขององค์กรและเพื่อคนพิการอยู่บนพื้นฐานของการแลกเปลี่ยนทรัพยากรการสนับสนุนองค์กรการสร้างพันธมิตรและการสร้างความร่วมมือ โดยมีคนพิการเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาจากกรณีศึกษาศูนย์พัฒนาและฝึกอบรมคนพิการแห่งเอเชียและแปซิฟิกเป็นองค์กรเพื่อคนพิการที่ดำเนินการสร้างเครือข่ายและหุ้นส่วนทางสังคมในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกผ่านการดำเนินงาน 3 กิจกรรมหลักคือการประสานเครือข่ายและพัฒนาความร่วมมือการสนับสนุนข้อมูลและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามรูปแบบความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังเพื่อสร้างเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เสริมสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมขององค์กรเครือข่ายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในและต่างประเทศ

ด้านที่ 5 ความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล พฤติกรรมกรรมการบริหารเครือข่ายทุนในพื้นที่ด้วยหลักศาสนธรรม ของเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับการบริหารได้รับการประเมินมากถึงมากที่สุดในครั้งนี้เกิดจากผู้บริหาร ไม่ข้องอยู่ในกายคนหรือผู้อื่นมาก

เกินไป มีจิตประกอบด้วยเมตตา อาจหาญในการประพฤติความดี มีความพินิจและอดทน ตัดสินใจในทางดีได้แน่นอนและถูกต้อง เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ ประพฤติวาจาเรียบร้อย แบ่งปันแก่คนที่ควรให้ ครอบรู้ทั้งสิ่งที่เป็นประโยชน์และสิ่งที่เป็นโทษจึงสามารถบอกกล่าวช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างเต็มกำลังด้วยปัญญาและความสามารถสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนิกภาพพัฒนพลุชชาติ [9] เรื่องการศึกษาการพัฒนาเด็กตามทัศนะของพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) พบว่าวิธีการประยุกต์หลักการพัฒนาเด็กมาใช้ในสังคมปัจจุบันคือ บทบาทของสถาบันต่างๆ ในสังคมที่จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาเด็กเช่นสถาบันครอบครัว (บทบาทและหน้าที่ของพ่อแม่) สถาบันการศึกษา (บทบาทและหน้าที่ของครู) สถาบันศาสนา (บทบาทและหน้าที่ของพระสงฆ์) ทั้ง 3 สถาบันสามารถนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ได้โดยเป็นต้นแบบด้วยการนำมาประพฤติปฏิบัติตลอดจนการจัดผ่านกิจกรรมและ โครงการต่างๆ ร่วมด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมสุขนิธิอุทัย [10] เรื่อง “การพัฒนาเยาวชนตามแนวพุทธในสังคมไทย” พบว่าการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนตามแนวพุทธ โดยใช้หลักไตรสิกขาสถาบันทางสังคมช่วยส่งเสริมการพัฒนาแนวพุทธให้แก่เยาวชน โดยศึกษาพฤติกรรมของเยาวชนที่สามารถวัดได้การส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการพัฒนาเยาวชน ได้แก่ การพัฒนาวินัยในตนการพัฒนาปรัชญาเชิงธรรม์ การพัฒนาความสามารถในการคิดบทบาทของสถาบันทางสังคมมีส่วนในการอบรมสั่งสอนขัดเกลาและเป็นแบบอย่างให้แก่เยาวชน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า การสร้างเครือข่ายในท้องถิ่น โดยใช้ทุนในพื้นที่สามารถการสืบทอดพระพุทธศาสนาได้ และส่งผลต่อการเห็นคุณค่าด้านอัตลักษณ์ของท้องถิ่นเมืองเพชรบุรี ดังนั้นในการสร้างและพัฒนาเครือข่าย ควรมีการสำรวจเครือข่ายต่าง ๆ หรือแหล่งเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ที่สามารถการสืบทอดพระพุทธศาสนาในวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรีก่อน จากนั้นสร้างเครือข่ายในท้องถิ่นที่เป็นแนวร่วมเดียวกันที่ร่วมคิดร่วมดำเนินการกิจกรรมอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลการพัฒนาแก่ชุมชนสำหรับเครือข่ายที่สร้างขึ้นนั้น ควรมีการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายร่วมด้วย เพื่อให้เครือข่ายได้มีแนวคิดประสบการณ์ใหม่ในการพัฒนาตนเองให้เข้มแข็ง เพื่อจะการสืบทอดพระพุทธศาสนาต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผลวิจัยพบว่า รูปแบบยุทธศาสตร์นี้ สามารถนำไปบริหารวัดต่างๆ เพื่อความมั่นคงภายในวัด อีกทั้งควรนำไปปรับใช้กับการเรียนบริหารอื่นๆ เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้ สัมผัส และรับประสบการณ์ตรง ซึ่งอาจต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนาน ฉะนั้นความเพียรในการพัฒนาความรู้และการปฏิบัติของตนเองนั้นเป็นข้อสำคัญมาก

เอกสารอ้างอิง

- [1] Sanook. การสืบทอดพระพุทธศาสนา. ค้นเมื่อ ตุลาคม, 25 2560 จาก http://www.kammatthana.com/ D_15.htm. 2560.
- [2] อภิรดี วงศ์ศิริ, ทุนทางสังคมภายนอกชุมชน: การมีส่วนร่วมของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์. Vol 35 No 3 (2018): September-December. 2561
- [3] วิญญู กิณะเสน และคณะ. การส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนตามวิถีพุทธของสถาบันทางสังคมในจังหวัดนครปฐม. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (2561) : มกราคม-เมษายน, 75-85.
- [4] โสภาค ภู่ออก. บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาเยาวชน : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ภาคที่ 16. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. 2541.
- [5] ประยุทธ์ ปยุตโต, พระมหา. พระพุทธศาสนากับสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดคิพพร. 2513.
- [6] กิตติ์ ขวัญนาถ. การศึกษาบทบาทการทำงานเป็นเครือข่ายของพระสงฆ์นักพัฒนา ในจังหวัดเชียงใหม่. ค้นเมื่อสิงหาคม, 16 2551 จาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2016/ TU_2016_5705037108_5404_4049.pdf. 2559.

- [7] กิจเมธิดิกุขวิโร, พระครูปลัด (เพื่อนฝูง). การศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนในเขตตำบลคอนมูล อำเภอสูงเม่นจังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2555.
- [8] นลินี เรื่องฤทธิศักดิ์. รูปแบบและแนวทางการสร้างเครือข่ายและการเป็นหุ้นส่วนทางสังคมระหว่างประเทศขององค์กรคนพิการ : กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาและฝึกอบรมคนพิการแห่งเอเชียและแปซิฟิก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2553.
- [9] รุ่งนิภา พัฒนพถกษชาติ. การศึกษาการพัฒนาเด็กตามทัศนะของพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญาันทกิกข). วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2551.
- [10] สมสุข นิธิอุทัย. การพัฒนาเยาวชนตามแนวพุทธในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2555.